

Program wieloletni IOR – PIB 2016-2020

„Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”

Program wieloletni IOR – PIB pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska” na lata 2016-2020, przyjęty na podstawie uchwały nr 225/2015 Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2015 r., jest kontynuacją Programu „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska” przyjętego na podstawie uchwały nr 161/2011 Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 2011 r. realizowanego przez Instytut w latach 2011 – 2015.

Celem głównym Programu jest ochrona roślin uprawnych, z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska. Cel ten zostanie osiągnięty przez realizację ujętych w Programie zadań na rzecz administracji publicznej, w szczególności MRiRW i PIORiN, jak również doradców i producentów rolnych. Cele szczegółowe Programu to:

- 1) opracowanie metodyk i programów integrowanej ochrony roślin uprawnych oraz poradników sygnalizatora;
- 2) wykonywanie analiz na rzecz urzędowej kontroli pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych i w wodach oraz kontroli jakości środków ochrony roślin;
- 3) analizowanie wyników badania statystycznego dotyczącego sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin na terytorium Polski;
- 4) opracowanie analiz ryzyka dla organizmów szkodliwych dla roślin oraz opracowanie sposobów ich ograniczania;
- 5) udoskonalanie systemu transferu wiedzy, który zwiększy świadomość i podniesie poziom oraz kompetencje producentów rolnych, doradców oraz inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa w zakresie ochrony roślin.

Powyższe cele będą wypełniały w szczególności zobowiązania naszego kraju wynikające z przepisów prawa Unii Europejskiej. Cały Program będzie praktycznym wsparciem polskiego rolnictwa w zakresie ochrony roślin. Odbiorcą wyników zadań realizowanych w ramach Programu będzie MRiRW, PIORiN oraz inne urzędy administracji państwowej i samorządowej na szczeblach centralnych i regionalnych, a także jednostki doradztwa rolniczego oraz producenci rolni. Wszystkie opracowania wynikające z Programu będą miały charakter praktyczny i będą upowszechniane do praktyki rolniczej on line na stronie internetowej Instytutu, przez publikacje popularno- naukowe, broszury i ulotki, publikacje recenzowane oraz podczas szkoleń, warsztatów, kursów i konferencji tematycznych.

Program IOR – PIB jest zgodny z najważniejszymi dokumentami strategicznymi: Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020 i Krajowy plan działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin.

Program będzie realizowany w dwóch obszarach tematycznych:

1. Integrowana ochrona roślin oraz ograniczanie zagrożeń związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin dla ludzi, zwierząt i środowiska.

W tym obszarze Instytut będzie realizował 11 zadań. Zadania te będą promowały i

upowszechniały zasady integrowanej ochrony i uwzględniały wymagania stawiane rolnictwu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014 – 2020). Zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin, decyzje o wykonaniu zabiegów ochrony roślin powinny być podejmowane z uwzględnieniem rzeczywistych zagrożeń upraw przez organizmy szkodliwe, określone na podstawie monitorowania ich występowania, z uwzględnieniem progów ekonomicznej szkodliwości. Jednocześnie, w pierwszej kolejności powinny być stosowane niechemiczne metody ograniczania występowania tych organizmów, takie jak np.: odpowiedni płodozmian, uprawa odmian odpornych, właściwe nawadnianie i nawożenie. Pełne wdrożenie metod integrowanej ochrony roślin do powszechnego stosowania wymaga znacznego nakładu pracy edukacyjno – upowszechnieniowej, a także dostarczenia rolnikom odpowiednich narzędzi, takich jak metodyki i programy ochrony poszczególnych gatunków roślin uprawnych, poradniki sygnalizatora oraz zasady monitorowania występowania organizmów szkodliwych, w celu podjęcia optymalnych decyzji o terminie i zabiegach ochrony roślin. Zwiększanie się powierzchni wielu upraw rolniczych, pojawienie się nowych agrofagów, nowych technologii uprawy oraz wpływ zmian klimatycznych spowodowało, że istniejące programy ochrony są nieaktualne i wymagają nowego podejścia, które powinno uwzględnić integrowane metody ochrony, zmierzające do ograniczenia stosowania chemicznych środków ochrony roślin. Muszą one uwzględniać przede wszystkim:

- 1) bezpieczeństwo żywności;
- 2) przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych i adaptację rolnictwa do nowych warunków;
- 3) ochronę, pielęgnowanie i wykorzystanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów wiejskich.

Pierwsza grupa zadań w tym bloku tematycznym uwzględni wszystkie powyższe wymagania. Druga grupa zadań tego bloku dotyczy działań służących realizacji zobowiązań w zakresie nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin. Wymagają one prowadzenia laboratoryjnych analiz jakości tych preparatów oraz ich pozostałości w płodach rolnych i w wodzie. Do oceny ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin i planowaniem działań mających na celu jego ograniczenie, konieczne jest dysponowanie szczegółowymi danymi w tym zakresie. W związku z powyższym, w ramach Programu, w tej grupie będą realizowane zadania na rzecz przeprowadzenia monitorowania:

- 1) zużycia środków ochrony roślin;
- 2) pozostałości środków ochrony roślin;
- 3) jakości środków ochrony roślin;
- 4) sprzedaży środków ochrony roślin.

2 Ochrona terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed przedostawaniem i rozprzestrzenianiem się organizmów kwarantannowych i innych organizmów stanowiących szczególne zagrożenia.

W tym obszarze Instytut będzie realizował 3 zadania. Badania prowadzone w ramach tych zadań Programu pozwolą wywiązać się nauce i praktyce ochrony roślin w Polsce z wymagań w zakresie utrzymania bezpieczeństwa fitosanitarnego.